

1. Vladan Kočí souzen

Dne 13.7. od 9.00 hod. bude probíhat odročené hlavní líčení v trestní věci proti Vladanu Kočímu, odpěrači vojenské služby z důvodů svědomí, souzenému pro týž trestný čin již podruhé. Hlavní líčení se bude konat v budoucím vojenském obvodovém soudu v Praze na náměstí Hrdinů v Praze-Pančrácích, a to pravděpodobně v jednacím sále č. 7 v I. patře budovy. Předsedou senátu vojenského obvodového soudu je JUDr. pplk. Jan Lansberg. Vladanu Kočímu hrozí trest odnětí svobody od jednoho roku do pěti let. /Viz VIA CS 038, bod 3/

2. Solidarita s Františkem Stárkem

Osma nezávislých samizdatových vydavatelství vydalo dne 12.7. prohlášení s názvem Solidarita s Františkem Stárkem. Lidové noviny, Informace o Chartě 77, Revolver revue, Magazin SPUSA, VIA, Originální videojournal, Alternativa a Prostor ve svém prohlášení mj. uvádějí: "Časopisy Vokno a Voknoviny jsou neodmyslitelnou součástí nezávislé publicistiky v Československu. Vyzýváme všechny redaktory samizdatové produkce, aby tr. postihu Františka Stárka věnovali maximální pozornost. Apelujeme na veřejnost doma i v zahraničí, aby protestovala se stejným důrazem, jako kdyby šlo o Lidové noviny, Infoch nebo o Václava Havla." Připomínáme, že František Stárek, vydavatel samizdatových časopisů s undergroundovým zaměřením Vokno a Voknoviny byl dne 26.6. odsouzen k trestu odnětí svobody na dva a půl roku se zařazením do II.NVS. /Viz VIA CS 038, bod 9/

3. NMS k událostem v Číně

Nezávislé mírové sdružení zaslalo dne 9.7. dopis předsednictvu vlády ČSSR, v němž žádá, aby vláda zaujala k potlačení pokojných demonstrací čínských studentů jednoznačné stanovisko, které by se opíralo o mínění čs. občanů a vycházelo z úcty k základním lidským hodnotám. Ve svém dopise NMS mj. píše: "Velmi nás znepokojili reakce československých představitelů a sdělovacích prostředků na události v Číně, způsob, jakým o nich informují a zároveň vyjadřují pochopení pro potlačování lidového hnutí."

4. Represe proti samizdatu v Chomutově

Dne 10.7. byli v ranních hodinách postupně zadržováni někteří signatáři Ch 77 a její příznivci. Mezi zadržovanými byli podle zatím neúplných zpráv Petr Durica, Jiří Koula, Zdeněk Kulík, Ladislav Lichtenberg, Ladislav Nedvěd, Jan Kosák, Petr Šantora, Jindřich Tomášek a Petr Žezulka. Dvěma ze zadržovaných, Petru Duricovi a Jindřichu Tomášekovi, byly v jejich bytě provedeny domovní prohlídky. U obou byly zajištěny různé písemnosti, mezi nimi informace o Chartě 77, Jazzstop atd. U Jindřicha Tomáška bylo zabaveno asi 100 kusů chomutovského samizdatového časopisu NOS /Nezávislá občanská skupina/, popsané cyklostylové blány a psací stroj. Zadržení byli vyslýcháni na vydávání měsíčníku NOS, na činnost nezávislých iniciativ a někteří také na náboženskou problematiku. U většiny zadržovaných byla provedena nezákonná osobní prohlídka. Příslušníci StB z Prahy a z Ústí nad Labem vyhrožovali některým ze zadržovaných stíháním pro přečin proti veřejnému pořádku. Během téhož dne byli všichni zadrženi postupně propuštěni.

5. Trestní stíhání proti Stanislavu Devátému rozšířeno

VONS vydal dne 11.7. sdělení č. 1042, v němž informuje o rozšíření tr. stíhání vedeného proti bývalému mluvčímu Ch 77 Stanislavu Devátému. Dne 26.6. obvinil vyšetřovatel KS StB v Brně mjr. JUDr. Jan Domínek Stanislava Devátého z tr. činu stěžování výkonu pravomoci veřejného činitele a útoku na veřejného činitele. Obvinění z obou tr. činů se vztahuje na události související s prvomájovou manifestací; za účast na ní byl Stanislav Devátý nejprve stíhán pro přečin proti veřejnému pořádku. Prvního z těchto tr. činů se měl St. Devátý dopustit tím, že během prvomájové manifestace povolával hesla schopná narušit slavnostní atmosféru manifestace, přičemž odmítl prokázat svoji totožnost a neuposlechl výzvy příslušníka SNB k následování; svému předvedení se poté bránil pasívním způsobem. Druhého tr. činu se měl dopustit

/pokračování zprávy č.5/

tím, že ve dnech 1. a 2.5. v cele předběžného zadržení údajně hrubým způsobem urážel konající službu příslušníky SNB. Kromě stíhání pro tyto dva trestné činy je Stanislav Devátý stíhán ještě pro trestný čin pobuřování, jehož se měl dopustit dvěma peněžitými dopisy za propuštění politických vězňů.

6. Stanislav Pitaš pravomocně odsouzen

Dne 12.7. proběhlo veřejné zasedání o odvolání Stanislava Pitaše, který byl okresním soudem v Náchodě odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců se zařazením do II. NVS. Senátu krajského soudu v Hradci Králové, který odvolání projednával, předsedala JUDr. Soňa Koubová. Z krajské prokuratury byl přítomen JUDr. Václav Pařízek. V průběhu veřejného zasedání navrhl obhájce Stanislava Pitaše JUDr. Uhlíř, aby soud znovu uvážil případnou právní kvalifikaci Pitašova jednání při incidentu, který se odehrál během jeho zadržení dne 27.10.1988. Soud k tomuto návrhu přihlédl a vynesl rozsudek, v němž uznal Stanislava Pitaše vinným pouze trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr.z., jehož skutkovou podstatou údajně Stanislav Pitaš naplnil oběma žalovanými skutky, jednak svým jednáním vůči příslušníkům StB, kteří ho 27.10.1988 předváděli, aby tak zabránil jeho případné účasti na nezávislé manifestaci k výročí vzniku republiky, jednak výroky uvedenými ve své stížnosti na npoř. Rausera, kterou odeslal v březnu 1988. Odsoudil jej proto k mírnějšímu trestu než soud prvního stupně, a to k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců nepodmíněně se zařazením do II. NVS. Přesto však je nutno pokládat rozsudek nad Stanislavem Pitašem ze extrémní pokus státní moci kriminalizovat nezávislé aktivisty, a tím poškodit jejich pověst. Konflikty, v jejichž důsledku byl Stanislav Pitaš odsouzen, vznikly v důsledku jeho snahy chránit své oprávněné zájmy proti nezákonným zásahům orgánů StB. Stanislav Pitaš byl kromě nepodmíněného trestu vězení odsouzen ještě k zaplacení regresní náhrady ve výši 2361 Kčs. Vzhledem k tomu, že necelý měsíc trestu odpykal vazbou, bude Stanislav Pitaš tedy nucen strávit ve vězení ještě pět měsíců a čtyři dny.

7. Další ekologická demonstrace ve Stromovce

Již počtvrté za poslední čtyři týdny se dne 12.7. v 17 hodin konala nezávislá ekologická demonstrace v pražském parku Stromovka. Tentokrát se demonstrace zúčastnilo asi 100 lidí, kteří nesli transparent s nápisem "Ne autům ve Stromovce". Průvod demonstrantů byl provázen šesti vozy VB a větším počtem příslušníků StB. Asi patnáct minut po zahájení demonstrace vyzval demonstranty ozvučený vůz Spojů, aby se rozešli, protože toto shromáždění nebylo NV pro Prahu 7 povoleno. Přitom v Československu není třeba k manifestacím a průvodům povolení, stačí ohlášení na národním výboru. Záhy bylo asi 15 osob zadrženo a odvezeno na okresek VB; mezi zadržnými byli i demonstranti, kteří nesli transparent. Ze zadržovaných je nám známa pouze totožnost člena MMS Josefa Kuhna, kterému bylo na okrsku VB vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku. Je pravděpodobné, že toto podezření bylo vysloveno i jiným zadržným. Po 45 minutách od začátku demonstrace se zbylí účastníci v klidu rozešli. Nejméně pět demonstrantů bylo po hodině a půl propuštěno, z ostatních zadržovaných nemáme dosud žádné zprávy.

8. Výhružné dopisy nezávislým aktivistům

V posledních dnech obdrželi dva nezávislí aktivisté, Stanislav Penc a David Němec, syn současné mluvčí Ch 77 Dany Němcové, výhružné dopisy, které jim vyhrožují smrtí. Stanislava Pence vyzývá anonymní pisatel k sebevraždě a poté píše: "Jestli k tomu nenajdeš odvahu, tak si buď jist, že ve chvíli konečného účtování s tou vaší velezrádnou bandou nejbližší kandelábr bude tvůj." Dopis, který dne 12.7. obdržel poštou David Němec, je ještě konkrétnější. Zde je jeho text: "Věc: oznámení rozsudku smrti. David Němec... byl v plné míře usvědčen v souvislosti s aktivitou týkající se spojení s vlastizrádným seskupením tzv. Charty 77 a za velezrádné spojení s nepřitelem se odsuzuje"

pokračování zprávy č. 8/

podzemním revolučním tribunálem k trestu smrti oběšením v pražském parku Stromovka na bližší neurčené větvi. Datum vykonání popravky bude stanoveno později. Tento akt revoluční spravedlnosti je v plné shodě s populárním lidovým heslem "dobrý chertista - visící chertista". Proti rozsudku není odvolání." Pro Stanislava Pence ani pro Davida Němce to nejsou první takové dopisy. V průběhu letošního roku jich každý z nich obdržel již několik, tyto dopisy jsou z nich však nejostřejší. A také to nejsou jediné výhrušky adresované v poslední době nezávislým aktivistům. Jana Šternová, bývalá mluvčí Ch 77, našla před několika dny na dveřích svého bytu kresbu šibenice, letos už podruhé. V kruzích nezávislých iniciativ se soudí, že tyto výhrušky nejsou dílem nějakých anonymních odpůrců. Jsou součástí určité strategie, do níž patří kampaň proti nezávislým aktivistům v oficiálních sdělovacích prostředcích i podobně temné výhrušky čas od času vyslovované v úředních Státní bezpečnosti.

9. Miroslav Filip nesmí za dcerou do USA

Orgány správy pasů a víz odmítli vydat publicistovi dr. Miroslavu Filipovi, který již dvacet let nesmí oficiálně publikovat, výjezdní doložku do USA, kam měl společně s manželkou odcestovat na pozvání dcery. Loni v říjnu byl Miroslavu Filipovi cestovní pas odebrán na ruzyňském letišti, když měl cestovat do Moskvy. Proti tomuto zákroku protestoval Výbor na ochranu novinářů se sídlem v New Yorku dopisem generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ Jakešovi. Koncem května letošního roku byl dr. Filipovi cestovní pas vrácen, avšak k cestě do USA neobdržel výjezdní doložku, protože jeho cesta do ciziny údajně není v souladu se státními zájmy ČSSR. Jde o vážné porušení dohod o umožnění návštěv rodinných příslušníků v zahraničí, které jsou součástí nedávno přijatých vídeňských dohod, k jejichž plnění se zavázala také čs. vláda.

10. Stanislav Devátý žaluje ÚV KSČ

Dne 11.7. podal Stanislav Devátý, signatář Ch 77 a aktivista několika nezávislých iniciativ, u obvodního soudu pro Prahu I žalobu o ochranu osobnosti v níž se domáhá opravy nepravdivého tvrzení, které bylo o jeho osobě uvedeno v tiskovině nazvané Aktuální politická informace, kterou vydává ÚV KSČ. Ve třetím letošním čísle této brožury bylo uvedeno, že Stanislav Devátý byl v anulosti třikrát soudně trestán, a to za trestné činy opilství, ublížení na zdraví a vydírání. Stanislav Devátý ve své žalobě píše: "Uvedený údaj je nepravdivý a současně způsobilý snížit moji občanskou čest... Zastavení rozšiřování uvedené tiskoviny již pravděpodobně nemá smysl. Ze přiměřené zadostiučinění považuji odvolání nepravdivého údaje o mně v některém budoucím čísle tiskoviny a písemné ospravedlnění žalovaného."

11. Návštěva Henze Dietricha Genschera v Praze

Ve dnech 12. a 13.7. pobýval v Československu ministr zahraničních věcí NSR Hans Dietrich Genscher. Během své návštěvy v Praze se setkal nejen s oficiálními činiteli, nýbrž i s dramatikem Václavem Havlem a bývalým ministrem nejméně osm aktivistů různých nezávislých iniciativ, avšak toto setkání bylo později zrušeno, protože H.D. Genscher projevil přání setkat se pouze s Václavem Havlem a Jifím Hájkem, a to s každým zvlášť. Během prvního dne svého pobytu v Československu navštívil H.D. Genscher po setkání s čs. ministrem zahraničních věcí Johannesem a předsedou vlády Adamcem kardinálem Františkem Tomáškem, s nímž setrval v kratším rozhovoru. Poté přijel v budově velvyslanectví NSR Václava Havla. Toto setkání se uskutečnilo pouze v přítomnosti tlumočnicka, v místnosti nebyli přítomni členové ministerstva doprovodu ani pracovníci velvyslanectví. V. Havel oznámil ministru Genscherovi, že pozvání k tomuto rozhovoru chápe jako pozvání pro nositele Mírové ceny německých knihkupců, která mu byla letos udělena ve Frankfurtu nad Mohanem udělena. Tuto cenu považuje V. Havel za ocenění nejen svého literárního díla, nýbrž i

/pokračování zprávy č. 11/

své činnosti v oblasti lidských práv. Proto také chce během schůzky hovořit především na toto téma. Zároveň ho, jak prohlásil, určí, že se v časovém pořadí ministra Genschera nenašel čas na setkání se zástupci různých nezávislých iniciativ. Poté Václav Havel hovořil o obecné situaci v Československu, o stoupajícímu napětí v zemi a o nebezpečí konfrontace, kterou se státní moc pokouší vyvolat. Nezávislé iniciativy chtějí podle V. Havla jít cestou pokojného dialogu. Namísto něj jsou však odsuzováni do vězení lidé jako Petr Cibulka, Ivan Jirous a František Stárek, a to výhradně pro svoji činnost na poli kultury. Další důkazem neochoty státní moci vést dialog se společností je kampaň vedená v posledních dnech v oficiálních sdělovacích prostředcích proti nezávislým iniciativám, mimo jiné v souvislosti s provoláním Několik vět. Zároveň Václav Havel upozornil na to, že politických vězňů je více, že jejich případy jsou často velmi tragické a že by pozitivnímu řešení jejich případů nepomohla publicita a podpora vlád a parlamentů v zahraničí. Dokumentaci k jejich případům má k dispozici západoněmecké velvyslanectví v Praze. Na dotaz H.D. Genschera, jaký druh ekonomické pomoci může NSR poskytnout, Václav Havel vyjádřil obavy, že poskytnuté úvěry mohou být promrhány a byl by nerad, kdyby naše děti byly za patnáct let nuceny splácet mnohamiliardové dluhy, jako je tomu nyní v Polsku. Úvěry by měly být poskytovány jen na účelové investice, přičemž účelovost těchto investic by měla být průběžně pod veřejnou kontrolou. V. Havel hovořil o Československu jako o křižovatce evropských dějinných procesů. Proto jsme dodnes zvláště citlivý na události ze srpna 1968 a jejich důsledky, proto také zaslaly nezávislé iniciativy v minulých dnech otevřený dopis parlamentům a vládám pěti zemí Varšavské smlouvy, jejichž vojska se tehdy na okupaci podílela. I v této oblasti by byla pro Československo jakákoli podpora parlamentů a vlád evropských zemí významnou posilou. Situace v Československu se právě v této době značně vyhrcouje a nyní je důležité, jak bude státní moc reagovat na výročí okupace dne 21. srpna. Václav Havel ministra Genschera upozornil, že v prostředí státní moci jsou síly, které by na 21. srpna chtěly z Václavského náměstí udělat náměstí Hebeského klidu. V. Havel ministra ~~upozornil~~ prosí, ať apeluje na pana Jakeše v tom smyslu, aby státní moc nepostupovala cestou konfrontace. Ministr Genscher ujistil V. Havla, že západoněmecká vláda situaci v Československu pozorně sleduje a že události v naší zemi považuje za velmi důležité. O problematice nezávislých iniciativ a politických vězňů hodlá hovořit také při svých setkáních s vládními představiteli. Stejně tak bude hovořit o možnosti Havlovy účasti při předávání Mírové ceny německých knihkupců letos na podzim. Václav Havel však svoji účast na předávání téměř vyloučil, protože nemá záruky návratu do vlasti. Podle Václava Havla není možná reforma hospodářského systému bez současné reformy systému politického. Také současné zkušenosti Maďarska, Polska a Sovětského svazu ukazují, že je to jediný možný způsob provádění reform. My však nyní nejme v situaci, kdy bychom bojovali o nový politický systém, zápasíme teprve o právo hovořit o něm, řekl V. Havel. Nezávislé iniciativy usilují o svobodnou diskusi k naléhavým problémům a v žádném případě nechtějí ani napětí, ani konfrontaci. Setkání H.D. Genschera s V. Havlem trvalo hodinu. Závěrem setkání vyjádřil Genscher znovu svoji podporu nezávislým iniciativám a požádal V. Havla, aby vyjádření této podpory svým přátelům tlumočil a zároveň aby řekl, že rozhovor s V. Havlem chápe tak, jako by byli přítomni i ostatní zástupci nezávislých iniciativ. Dne 13.7. ráno přijel H.D. Genscher také prof. Jiřího Hájka. Během hodinového rozhovoru, který proběhl bez přítomnosti dalších osob, se hovořilo o problematice vztahů mezi oběma zeměmi v rámci helsinského procesu. Jiří Hájek se soustředil především na oblast lidských práv, a to jak v konkrétní, tak i v obecné rovině. Zdůraznil, že otázky míru a spolupráce mezi jednotlivými státy nelze oddělit od otázky lidských práv. Prof. Jiří Hájek se zmínil rovněž o přínosu nedávno přijatého vídeňského dokumentu pro celý helsinský proces, protože posiluje nezávislé skupiny, které sledují situaci v oblasti lidských práv a zároveň ukládá vládám, aby vycházely těmito skupinám vstříc. Jiří Hájek připomněl, že na nedávné vrcholné konferenci Varšavské smlouvy v Bukurešti se čs. představitelé k tomuto principu znovu přihlásili; závěrečný dokument z tohoto bukurešťského setkání obsahuje mj. formulaci, že nikdo

/pokračování zprávy č.11/

nemá monopol na pravdu, zdůraznil Jiří Hájek. Ministr Genscher vyslovil tomuto stanovisku Jiřího Hájka podporu a současně vyjádřil sympatie nezávislým hnutím a iniciativám. Ujistil je, že západoněmecká vláda prosazuje ve stycích s čs. oficiálními představiteli obdobnou koncepci, kterou Jiří Hájek přednesl. Druhý den ministrova pobytu proběhly rozhovory s Milošem Jakešem a Gustávem Husákem. Václav Havel poskytl o svém rozhovoru s ministrem Genscherem krátký rozhovor západoněmecké televizní stanici ARD. Ministr Genscher přijel k rozhovoru i bývalého čs. ministra zahraničních věcí Bohuslava Chmoupka. Na krátkém setkání, které bylo uspořádáno na letišti před ministrovým odletem výhradně s novináři NSR, Genscher prohlásil mj., že rozhovory s bývalými čs. ministry zahraničí Hájkem a Chmoupkem a s dramatikem Václavem Havlem mu poskytly možnost, aby si utvořil komplexnější obraz o situaci v Československu.

K O N E C